Συλλογή της Νομολογίας

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΡΑΝΤΟΥ
της 30ής Νοεμβρίου 2023 [1]

Υπόθεση C-540/22

SN κ.λπ.
κατά
Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid

[αίτηση του rechtbank Den Haag, zittingsplaats Middelburg
(πρωτοδικείου Χάγης, με μεταβατική έδρα το Middelburg, Κάτω Χώρες)
για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως]

«Προδικαστική παραπομπή – Ελεύθερη παροχή υπηρεσιών – Άρθρα 56 και 57 ΣΛΕΕ – Απόσπαση εργαζομένων – Απόσπαση Ουκρανών υπηκόων από επιχείρηση εγκατεστημένη στη Σλοβακία με σκοπό την εκτέλεση εργασιών στις Κάτω Χώρες – Διάρκεια άνω των 90 ημερών εντός περιόδου 180 ημερών – Υποχρέωση των αποσπασμένων εργαζομένων να διαθέτουν άδεια διαμονής στις Κάτω Χώρες – Περιορισμός της διάρκειας ισχύος της άδειας διαμονής – Ποσό των καταβλητέων τελών για την αίτηση χορηγήσεως άδειας διαμονής – Περιορισμός της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών – Επιτακτικοί λόγοι γενικού συμφέροντος – Αναλογικότητα»

I. Εισαγωγή

1. Ουκρανοί εργαζόμενοι αποσπάστηκαν από σλοβακική επιχείρηση παροχής υπηρεσιών προκειμένου να ασκήσουν δραστηριότητες στις Κάτω Χώρες. Η διάρκεια των ως άνω δραστηριοτήτων παρατάθηκε, με αποτέλεσμα να υπερβεί τις 90 ημέρες εντός περιόδου 180 ημερών. Σε τέτοιες περιπτώσεις, η ολλανδική νομοθεσία προβλέπει ότι οι υπήκοοι τρίτων κρατών πρέπει να διαθέτουν άδεια διαμονής, η οποία περιέχει όρους όσον αφορά τη διάρκεια ισχύος της και της οποίας η χορήγηση απαιτεί δαπάνες.

2. Είναι σύμφωνη η ως άνω ρύθμιση με τα άρθρα 56 και 57 ΣΛΕΕ; Τούτο είναι, κατ' ουσίαν, το ζήτημα που εγείρει το rechtbank Den Haag, zittingsplaats Middelburg (πρωτοδικείο Χάγης, με μεταβατική έδρα το Middelburg, Κάτω Χώρες).

3. Προκειμένου να επιλύσει το ζήτημα, το Δικαστήριο καλείται να διευκρινίσει περαιτέρω τη νομολογία του σχετικά με το καθεστώς που ισχύει για τους αποσπασμένους στην Ευρωπαϊκή Ένωση υπηκόους τρίτων χωρών. Μολονότι η απαίτηση περί άδειας διαμονής συνιστά αναμφίβολα περιορισμό στην ελεύθερη παροχή υπηρεσιών, θα πρέπει να εξεταστεί κατά πόσον ο περιορισμός αυτός δύναται να δικαιολογείται από επιτακτικό λόγο γενικού συμφέροντος και να είναι αναλογικός.

[1] Γλώσσα του πρωτοτύπου: η γαλλική.

II. Το νομικό πλαίσιο

4. Το άρθρο 2, παράγραφος 1, του Wet arbeid vreemdelingen (νόμου περί εργασίας των αλλοδαπών) [2], της 21ης Δεκεμβρίου 1994, ορίζει τα εξής:

«Απαγορεύεται σε εργοδότη να αναθέτει την εκτέλεση εργασίας στις Κάτω Χώρες σε αλλοδαπό υπήκοο ο οποίος δεν διαθέτει άδεια εργασίας ή ενιαία άδεια για να εργασθεί για τον εν λόγω εργοδότη.»

5. Το άρθρο 1, παράγραφος 1, του Besluit uitvoering Wet arbeid vreemdelingen (εκτελεστικού διατάγματος του νόμου περί εργασίας των αλλοδαπών), όπως ίσχυε κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών της διαφοράς της κύριας δίκης, προβλέπει τα ακόλουθα:

«Η απαγόρευση του άρθρου 2, παράγραφος 1, του νόμου περί εργασίας των αλλοδαπών δεν ισχύει όσον αφορά αλλοδαπό υπήκοο ο οποίος, στο πλαίσιο διασυνοριακής παροχής υπηρεσιών, εκτελεί προσωρινά εργασία στις Κάτω Χώρες για λογαριασμό εργοδότη εγκατεστημένου εκτός των Κάτω Χωρών, σε άλλο κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σε άλλο συμβαλλόμενο κράτος της Συμφωνίας για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο ή στην Ελβετία, εφόσον:

a. ο αλλοδαπός υπήκοος πληροί όλες τις προϋποθέσεις διαμονής, χορηγήσεως άδειας εργασίας και κοινωνικής ασφάλισης για την εκτέλεση μισθωτής εργασίας στον εργοδότη εντός της χώρας όπου είναι εγκατεστημένος ο εργοδότης·

b. ο αλλοδαπός υπήκοος εκτελεί εργασία αντίστοιχη με εκείνη την οποία επιτρέπεται να εκτελεί στη χώρα όπου είναι εγκατεστημένος ο εργοδότης·

c. ο αλλοδαπός υπήκοος απλώς αντικαθιστά άλλον αλλοδαπό υπήκοο που έχει εκτελέσει αντίστοιχη εργασία, εφόσον δεν υφίσταται υπέρβαση της συνολικής διάρκειας της συμφωνηθείσας παροχής υπηρεσιών· και

d. ο εργοδότης ασκεί πράγματι ουσιαστικές δραστηριότητες κατά την έννοια του άρθρου 6, παράγραφος 3, στοιχείο a, του Wet arbeidsvoorwaarden gedetacheerde werknemers in de Europese Unie (νόμου περί των όρων απασχολήσεως των αποσπασμένων εργαζομένων στην Ευρωπαϊκή Ένωση) [3].»

6. Το άρθρο 14 του wet tot algehele herziening van de Vreemdelingenwet (νόμου περί γενικής αναθεώρησης του νόμου περί αλλοδαπών) [4], της 23ης Νοεμβρίου 2000 (στο εξής: νόμος του 2000 περί αλλοδαπών), ορίζει στην παράγραφο 1 τα εξής:

«Ο Υπουργός έχει τις εξής αρμοδιότητες:

a. δέχεται, απορρίπτει ή θέτει χωρίς εξέταση στο αρχείο αίτηση για τη χορήγηση άδειας διαμονής ορισμένου χρόνου·

[…]

2 Stb. 1994, αριθ. 959.

3 Stb. 2016, αριθ. 219.

4 Stb. 2000, αριθ. 495.

3. Η χορήγηση άδειας διαμονής ορισμένου χρόνου υπόκειται σε περιορισμούς σχετικούς με τον σκοπό για τον οποίο επιτρέπεται η διαμονή. Μπορούν επίσης να προβλεφθούν και άλλοι όροι για τη χορήγηση της άδειας. […]»

7. Το άρθρο 3.31a, παράγραφος 1, του Besluit tot uitvoering van de Vreemdelingenwet 2000 (Vreemdelingenbesluit 2000) (διατάγματος του 2000 περί αλλοδαπών)[5], της 23ης Νοεμβρίου 2000, έχει ως εξής:

«Η κανονική άδεια διαμονής ορισμένου χρόνου μπορεί να χορηγηθεί υπό την επιφύλαξη περιορισμού ως προς τη δραστηριότητα που ασκείται στο πλαίσιο της διασυνοριακής παροχής υπηρεσιών κατά το άρθρο 4.6 του εκτελεστικού διατάγματος του νόμου του 2022 περί εργασίας των αλλοδαπών, εφόσον έχει προηγηθεί η γνωστοποίηση του άρθρου 8 [του Besluit arbeidsvoorwaarden gedetacheerde werknemers in de Europese Unie (διατάγματος περί των όρων απασχολήσεως των αποσπασμένων εργαζομένων στην Ευρωπαϊκή Ένωση)], με την οποία παρέχονται τα στοιχεία που ορίζονται στο παρόν άρθρο και στο άρθρο 11, παράγραφος 3, [του διατάγματος περί των όρων απασχολήσεως των αποσπασμένων εργαζομένων στην Ευρωπαϊκή Ένωση].»

8. Το άρθρο 3.4, παράγραφος 1, σημείο i, του διατάγματος του 2000 περί αλλοδαπών έχει ως εξής:

«Οι περιορισμοί που προβλέπονται στο άρθρο 14, παράγραφος 3, του [νόμου του 2000 περί αλλοδαπών] συνδέονται με:

[…]

i. τη διασυνοριακή παροχή υπηρεσιών.»

9. Το άρθρο 8, παράγραφοι 1 έως 3, του νόμου περί των όρων απασχολήσεως των αποσπασμένων εργαζομένων στην Ευρωπαϊκή Ένωση ορίζει τα εξής:

«1. Ο παρέχων υπηρεσίες που αποσπά εργαζόμενο στις Κάτω Χώρες οφείλει να το γνωστοποιεί εγγράφως ή με ηλεκτρονικά μέσα στον Υπουργό πριν από την έναρξη της δραστηριότητας. Η γνωστοποίηση εκ μέρους του παρέχοντος υπηρεσίες περιλαμβάνει:

a. την ταυτότητά του·

b. την ταυτότητα του αποδέκτη των υπηρεσιών και την ταυτότητα του αποσπασμένου εργαζομένου·

c. το πρόσωπο επικοινωνίας σύμφωνα με το άρθρο 7·

d. την ταυτότητα του υπεύθυνου για την καταβολή των μισθών φυσικού ή νομικού προσώπου·

e. το είδος και την προβλεπόμενη διάρκεια της δραστηριότητας·

f. τη διεύθυνση του τόπου εργασίας· και

[5] Stb. 2000, αριθ. 497.

g. τις εισφορές στα ισχύοντα συστήματα κοινωνικής ασφάλισης.

2. Εάν ο παρέχων υπηρεσίες που αποσπά εργαζόμενο στις Κάτω Χώρες υποβάλλει, πριν από την έναρξη της δραστηριότητας, γραπτό ή ηλεκτρονικό αντίγραφο της προβλεπόμενης στην παράγραφο 1 γνωστοποίησης προς τον αποδέκτη των υπηρεσιών, η γνωστοποίηση αυτή περιλαμβάνει κατ' ελάχιστον τα στοιχεία που αφορούν την ταυτότητά του και την ταυτότητα του αποσπασμένου εργαζομένου, τη διεύθυνση του τόπου εργασίας, καθώς και το είδος και τη διάρκεια της δραστηριότητας.

3. Ο αποδέκτης των υπηρεσιών εξακριβώνει αν το αντίγραφο της γνωστοποίησης της παραγράφου 2 περιλαμβάνει τα στοιχεία που προβλέπονται στην παράγραφο 2 και ενημερώνει τον Υπουργό, εγγράφως ή με ηλεκτρονικά μέσα, για οποιαδήποτε ανακρίβεια του αντιγράφου ή αδυναμία παραλαβής του το αργότερο εντός πέντε εργάσιμων ημερών από την έναρξη της δραστηριότητας.»

10. Το άρθρο 3, παράγραφος 2, του διατάγματος περί των όρων απασχολήσεως των αποσπασμένων εργαζομένων στην Ευρωπαϊκή Ένωση προβλέπει τα ακόλουθα:

«Ο Υπουργός έχει την αρμοδιότητα και την υποχρέωση, κατόπιν αιτήσεως, να υποβάλλει χωρίς οικονομική επιβάρυνση προς την Υπηρεσία Μετανάστευσης και Πολιτογράφησης τα δεδομένα τα οποία αφορούν τους παρέχοντες υπηρεσίες, τους αποδέκτες υπηρεσιών, τους υπευθύνους επικοινωνίας, τα υπεύθυνα για την καταβολή των μισθών πρόσωπα και τους αποσπασμένους εργαζομένους και τα οποία έχουν υποστεί επεξεργασία σύμφωνα με το άρθρο 8 του νόμου, συμπεριλαμβανομένου του εθνικού αριθμού ταυτότητας, στην έκταση που τα δεδομένα αυτά είναι απαραίτητα για την εκπλήρωση των καθηκόντων που σχετίζονται με την εφαρμογή του νόμου του 2000 περί αλλοδαπών.»

11. Το άρθρο 11, παράγραφος 3, του ως άνω διατάγματος ορίζει τα εξής:

«Ο παρέχων υπηρεσίες ο οποίος αποσπά αλλοδαπό υπήκοο κατά την έννοια του άρθρου 1 του εκτελεστικού διατάγματος του νόμου περί εργασίας των αλλοδαπών γνωστοποιεί, πέραν των στοιχείων που προβλέπονται στο άρθρο 8, παράγραφος 1, του εν λόγω νόμου, την ημερομηνία λήξης της περιόδου νόμιμης εργασίας που μνημονεύεται στο έγγραφο βάσει του οποίου ο εν λόγω αλλοδαπός υπήκοος επιτρέπεται να εκτελεί μισθωτή εργασία στο κράτος μέλος χορηγήσεως της άδειας.»

12. Σύμφωνα με το άρθρο 3.58, παράγραφος 1, σημείο i, του διατάγματος του 2000 περί αλλοδαπών και την παράγραφο B5/3.1 της Vreemdelingencirculaire 2000 (εγκυκλίου του 2000 περί αλλοδαπών)[6], της 2ας Μαρτίου 2001, όπως ίσχυε κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών της κύριας δίκης, η Immigratie- en Naturalisatiedienst (Υπηρεσία Μετανάστευσης και Πολιτογράφησης, Κάτω Χώρες, στο εξής: IND) χορηγεί άδεια διαμονής για διασυνοριακή παροχή υπηρεσιών ισχύουσα για όσο χρονικό διάστημα διαρκεί η δραστηριότητα που μνημονεύεται στο άρθρο 1, παράγραφος 2, του εκτελεστικού διατάγματος του νόμου περί εργασίας των αλλοδαπών.

13. Το άρθρο 3.34 της Voorschrift Vreemdelingen 2000 (κανονιστικής αποφάσεως του 2000 περί αλλοδαπών)[7], της 18ης Δεκεμβρίου 2000, ορίζει ότι αλλοδαπός υπήκοος ο οποίος δεν διαθέτει άδεια προσωρινής διαμονής για τον σκοπό που προβλέπεται στην αίτηση περί χορηγήσεως

6 Stcrt. 2001, αριθ. 64.

7 Stcrt. 2001, αριθ. 10.

άδειας διαμονής είναι υπόχρεος σε καταβολή τελών για τη διεκπεραίωση αιτήσεως περί χορηγήσεως, τροποποιήσεως ή ανανεώσεως άδειας διαμονής για διασυνοριακή παροχή υπηρεσιών.

III. Η διαφορά της κύριας δίκης, τα προδικαστικά ερωτήματα και η διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου

14. Οι προσφεύγοντες, Ουκρανοί υπήκοοι, διαθέτουν άδεια προσωρινής διαμονής στη Σλοβακική Δημοκρατία με σκοπό την εργασία. Εργάζονται για τη σλοβακική εταιρία ROBI spol s. r. o., η οποία τους απέσπασε σε Ολλανδό εντολέα, και συγκεκριμένα στην εταιρία Ivens NV, για την εκτέλεση μεταλλουργικών δραστηριοτήτων στον λιμένα του Ρότερνταμ (Κάτω Χώρες). Αρχικώς, η ROBI ενημέρωσε το Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen (Ίδρυμα Κοινωνικής Ασφαλίσεως Μισθωτών Εργαζομένων, Κάτω Χώρες) για τις δραστηριότητες που επρόκειτο να ασκήσουν οι προσφεύγοντες και για το χρονικό διάστημα κατά το οποίο θα τις ασκούσαν [8]. Εν συνεχεία, η ROBI γνωστοποίησε στις ολλανδικές αρχές ότι η διάρκεια των δραστηριοτήτων αυτών θα υπερέβαινε την προβλεπόμενη από το άρθρο 21, παράγραφος 1, της Σύμβασης εφαρμογής της Συμφωνίας του Σένγκεν [9], κατά το οποίο «[α]λλοδαποί κάτοχοι έγκυρου τίτλου διαμονής εκδοθέντος από ένα εκ των κρατών μελών μπορούν, βάσει του τίτλου αυτού και ενός έγκυρου ταξιδιωτικού εγγράφου, να κυκλοφορούν ελεύθερα για διάστημα μέχρι και 90 ημερών εντός οιασδήποτε περιόδου 180 ημερών στο έδαφος των άλλων κρατών μελών, εφόσον πληρούν τις προϋποθέσεις εισόδου που προβλέπει το άρθρο 5 παράγραφος 1 στοιχεία α), γ) και ε) του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 562/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Μαρτίου 2006, για τη θέσπιση του κοινοτικού κώδικα σχετικά με το καθεστώς διέλευσης προσώπων από τα σύνορα (κώδικας συνόρων του Σένγκεν) [10] και δεν περιλαμβάνονται στους εθνικούς καταλόγους ανεπιθυμήτων του οικείου κράτους μέλους».

15. Στο πλαίσιο αυτό, η ROBI υπέβαλε στην IND αιτήσεις για την χορήγηση σε καθέναν από τους προσφεύγοντες άδειας διαμονής με σκοπό την ως άνω διασυνοριακή παροχή υπηρεσιών, για τη δε διεκπεραίωση των εν λόγω αιτήσεων καταβλήθηκαν τέλη. Η IND, εξ ονόματος του Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Υφυπουργού Δικαιοσύνης και Ασφάλειας, Κάτω Χώρες) (στο εξής: Υφυπουργός), αποφάσισε να χορηγήσει στους προσφεύγοντες κανονικές άδειες διαμονής ορισμένου χρόνου υποκείμενες σε περιορισμό σχετικά με τη διασυνοριακή παροχή υπηρεσιών, διευκρινίζοντας ότι η σχετική με τις αιτήσεις αυτές εργασία δεν υπόκειται σε χορήγηση άδειας εργασίας. Επιπλέον, η διάρκεια ισχύος των ως άνω αδειών διαμονής περιορίστηκε ώστε να συμπίπτει με τη διάρκεια ισχύος των σλοβακικών αδειών προσωρινής διαμονής προς τον σκοπό εργασίας, με συνέπεια να υπολείπεται της διάρκειας των δραστηριοτήτων για τις οποίες είχαν αποσπαστεί οι προσφεύγοντες.

[8] Στις γραπτές παρατηρήσεις της, η Ολλανδική Κυβέρνηση ανέφερε ότι στις 4 Δεκεμβρίου 2019 η ROBI ενημέρωσε τις ολλανδικές αρχές ότι οι δραστηριότητες αυτές θα διαρκούσαν από τις 6 Δεκεμβρίου 2019 έως τις 4 Μαρτίου 2020.

[9] Σύμβαση εφαρμογής της Συμφωνίας του Σένγκεν, της 14ης Ιουνίου 1985, μεταξύ των κυβερνήσεων των κρατών της Οικονομικής Ένωσης Μπενελούξ, της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας και της Γαλλικής Δημοκρατίας, σχετικά με τη σταδιακή κατάργηση των ελέγχων στα κοινά σύνορα, η οποία υπεγράφη στο Σένγκεν στις 19 Ιουνίου 1990 και τέθηκε σε ισχύ στις 26 Μαρτίου 1995 (ΕΕ 2000, L 239, σ. 19), όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) 265/2010 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Μαρτίου 2010, για την τροποποίηση της σύμβασης εφαρμογής της συμφωνίας του Σένγκεν και του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 562/2006 όσον αφορά την κυκλοφορία των προσώπων με θεώρηση μακράς διαρκείας (ΕΕ 2010, L 85, σ. 1), καθώς και με τον κανονισμό (ΕΕ) 610/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 562/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου[, της 15ης Μαρτίου 2005,] για τη θέσπιση του κοινοτικού κώδικα σχετικά με το καθεστώς διέλευσης προσώπων από τα σύνορα (κώδικας συνόρων του Σένγκεν), της Σύμβασης για την εφαρμογή της Συμφωνίας του Σένγκεν, των κανονισμών (ΕΚ) 1683/95 και (ΕΚ) 539/2001 του Συμβουλίου και των κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 767/2008 [και] (ΕΚ) 810/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ 2013, L 182, σ. 1) (στο εξής: ΣΕΣΣ).

[10] ΕΕ 2006, L 105, σ. 1.

16. Οι προσφεύγοντες υπέβαλαν διοικητικές ενστάσεις κατά των ως άνω αποφάσεων ενώπιον της IND, η οποία τις εξέτασε εξ ονόματος του Υφυπουργού. Οι ενστάσεις αυτές αφορούσαν την υποχρέωση, αυτή καθεαυτήν, υποβολής αιτήσεως για τη χορήγηση άδειας διαμονής προς τον σκοπό διασυνοριακής παροχής υπηρεσιών, τη διάρκεια ισχύος των χορηγούμενων αδειών διαμονής, καθώς και τα καταβλητέα τέλη για τη διεκπεραίωση των αιτήσεων χορηγήσεως των συγκεκριμένων αδειών. Στις 16 Μαρτίου 2021 οι εν λόγω ενστάσεις εξετάστηκαν από την επιτροπή διοικητικής επίλυσης διαφορών της IND. Στις 7 Απριλίου 2021, με 44 ατομικές αποφάσεις, ο Υφυπουργός απέρριψε ως αβάσιμες τις διοικητικές ενστάσεις των προσφευγόντων.

17. Οι προσφεύγοντες άσκησαν προσφυγή κατά των ως άνω αποφάσεων ενώπιον του rechtbank Den Haag, zittingsplaats Middelburg (πρωτοδικείου Χάγης, με μεταβατική έδρα το Middelburg, Κάτω Χώρες), ήτοι του αιτούντος δικαστηρίου. Ενώπιον του εν λόγω δικαστηρίου, οι προσφεύγοντες και ο Υφυπουργός ανέπτυξαν κατ' αντιμωλίαν τις απόψεις τους όσον αφορά την υποχρέωση των εργαζομένων υπηκόων τρίτων κρατών που απασχολούνται από παρέχοντα υπηρεσίες εγκατεστημένο σε κράτος μέλος να διαθέτουν, πέραν της άδειας διαμονής στο εν λόγω κράτος μέλος, και άδεια διαμονής σε άλλο κράτος μέλος στο πλαίσιο διασυνοριακής παροχής υπηρεσιών μετά τη λήξη του χρονικού διαστήματος των 90 ημερών που προβλέπεται στο άρθρο 21, παράγραφος 1, της ΣΕΣΣ. Ανέπτυξαν επίσης κατ' αντιμωλίαν τις απόψεις τους και ως προς το ότι η διάρκεια των αδειών διαμονής που χορηγούνται από τις Κάτω Χώρες περιορίζεται ώστε να συμπίπτει με τη διάρκεια ισχύος των σλοβακικών αδειών διαμονής και, επιπλέον, δεν μπορεί να υπερβαίνει τα δύο έτη, καθώς και ως προς το ποσό των τελών που πρέπει να καταβάλλονται για τη διεκπεραίωση των αιτήσεων χορηγήσεως άδειας διαμονής στις Κάτω Χώρες.

18. Το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση της 21ης Σεπτεμβρίου 2006, Επιτροπή κατά Αυστρίας (C-168/04, EU:C:2006:595, σκέψεις 31 και 32), η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ισχυρίστηκε ότι, στο πλαίσιο της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών, κάθε παρέχων υπηρεσίες μεταβιβάζει στους υπαλλήλους του το «παράγωγο δικαίωμα» να λαμβάνουν άδεια διαμονής για την απαιτούμενη από την παροχή των υπηρεσιών διάρκεια και ότι η απόφαση σχετικά με το δικαίωμα διαμονής (ήτοι, στην υπόθεση εκείνη, η χορήγηση θεωρήσεως) έχει αμιγώς τυπικό χαρακτήρα και πρέπει να αναγνωρίζεται αυτομάτως.

19. Το αιτούν δικαστήριο διερωτάται κατά πόσον το δικαίωμα ελεύθερης παροχής υπηρεσιών, όπως προβλέπεται στα άρθρα 56 και 57 ΣΛΕΕ, παρέχει επίσης παράγωγο δικαίωμα διαμονής σε εργαζομένους αποσπασμένους στο πλαίσιο διασυνοριακής παροχής υπηρεσιών. Από τη σκέψη 59 της ως άνω αποφάσεως προκύπτει ότι τούτο δεν ισχύει, στο μέτρο που οι προϋποθέσεις εισόδου και διαμονής των υπηκόων τρίτων κρατών εντός κράτους μέλους, στο πλαίσιο απόσπασης που διενεργείται από παρέχουσα υπηρεσίες επιχείρηση εγκατεστημένη σε άλλο κράτος μέλος, δεν έχουν εναρμονισθεί σε επίπεδο Ένωσης. Ωστόσο, κατά το εν λόγω δικαστήριο, βάσει της υποχρέωσης για την εξάλειψη των εμποδίων στην ελεύθερη παροχή υπηρεσιών που απορρέει από το άρθρο 56 ΣΛΕΕ, θα μπορούσε να υποστηριχθεί ότι η απασχόληση, εντός κράτους μέλους, μισθωτών εργαζομένων υπηκόων τρίτων χωρών από παρέχοντα υπηρεσίες εγκατεστημένο σε άλλο κράτος μέλος, η οποία επιτρέπεται στο πλαίσιο της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών, δεν μπορεί να εξαρτάται από την κατοχή ατομικής άδειας διαμονής, διότι η υποχρέωση αυτή περιπλέκει άνευ λόγου την παροχή υπηρεσιών μέσω της απόσπασης εργαζομένων υπηκόων τρίτων χωρών.

20. Το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι, στην ως άνω υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση της 21ης Σεπτεμβρίου 2006, Επιτροπή κατά Αυστρίας (C-168/04, EU:C:2006:595, σκέψη 20), η Επιτροπή υποστήριξε, περαιτέρω, ότι η ύπαρξη διττής διαδικασίας (ήτοι, στην

υπόθεση εκείνη, της διαδικασίας θεωρήσεως και της διαδικασίας βεβαιώσεως περί αποσπάσεως) συνιστά, αυτή καθεαυτήν, δυσανάλογο περιορισμό στην αρχή της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών. Εν προκειμένω, η ολλανδική νομοθεσία χαρακτηρίζεται ομοίως από την ύπαρξη διττής διαδικασίας στο μέτρο που, αφενός, η ταυτότητα των εργαζομένων υπηκόων τρίτων κρατών που αποσπώνται στις Κάτω Χώρες από παρέχοντα υπηρεσίες εγκατεστημένο σε άλλο κράτος μέλος πρέπει να γνωστοποιείται από τον εν λόγω παρέχοντα υπηρεσίες, ενώ, αφετέρου, οι εργαζόμενοι αυτοί πρέπει να υποβάλλουν χωριστά αίτηση, βάσει των ίδιων στοιχείων με τα παρεχόμενα για την ως άνω γνωστοποίηση, προκειμένου να τους χορηγείται άδεια διαμονής στις Κάτω Χώρες.

21. Κατά το ως άνω δικαστήριο, επιπλέον, εάν η απαίτηση περί άδειας διαμονής ισχύει μόνον μετά την παρέλευση χρονικού διαστήματος 90 ημερών, η απαίτηση αυτή θα ισοδυναμούσε με εκ των προτέρων έγκριση σε περίπτωση που η παροχή υπηρεσιών υπερβαίνει το χρονικό αυτό διάστημα. Το ότι η IND εξετάζει μόνον το ζήτημα αν υπήρξε γνωστοποίηση σύμφωνα με το άρθρο 8 του νόμου περί των όρων απασχολήσεως των αποσπασμένων εργαζομένων στην Ευρωπαϊκή Ένωση και δεν επιβάλλει πρόσθετους όρους δεν σημαίνει ότι η διττή αυτή διαδικασία δεν συνεπάγεται, εν τοις πράγμασι, περιορισμό στην ελεύθερη παροχή υπηρεσιών. Το γεγονός ότι, στην πράξη, η απόφαση περί χορηγήσεως άδειας διαμονής εκδίδεται εντός σύντομης προθεσμίας δεν μεταβάλλει το αποτέλεσμα αυτό.

22. Το εν λόγω δικαστήριο προσθέτει ότι ο περιοριστικός χαρακτήρας της χωριστής διαδικασίας για τη χορήγηση άδειας διαμονής με σκοπό τη διασυνοριακή παροχή υπηρεσιών επιβεβαιώνεται από το γεγονός ότι η διάρκεια ισχύος της συγκεκριμένης άδειας περιορίζεται από την εθνική νομοθεσία ώστε να συμπίπτει με τη διάρκεια της δραστηριότητας, με ανώτατο όριο τα δύο έτη. Αν η παροχή υπηρεσιών διαρκέσει περισσότερο απ' ό,τι είχε αρχικά προβλεφθεί ή υπερβεί το καθορισμένο ανώτατο όριο, πρέπει να υποβληθεί νέα αίτηση για τη χορήγηση άδειας διαμονής ή για την παράταση της διάρκειας ισχύος ήδη εκδοθείσας άδειας.

23. Τέλος, για κάθε αίτηση χορηγήσεως άδειας διαμονής, ο αιτών υποχρεούται να καταβάλει τα τέλη τα οποία καθορίζονται από την εθνική νομοθεσία και των οποίων το ύψος αντιστοιχεί στα τέλη που καταβάλλονται για τη χορηγούμενη σε υπηκόους τρίτων χωρών άδεια διαμονής με σκοπό την εργασία. Το ποσό αυτό, όμως, είναι πενταπλάσιο εκείνου των τελών που απαιτούνται για την έκδοση πιστοποιητικού νόμιμης διαμονής πολίτη της Ένωσης. Τα ποσά των ως άνω τελών αναπροσαρμόζονται περιοδικά, ανερχόμενα, για τους προσφεύγοντες, ανάλογα με την κατάστασή τους, σε 290 ή 320 ευρώ, ενώ πλέον το ύψος τους έχει καθορισθεί σε 345 ευρώ.

24. Υπό τις συνθήκες αυτές, το rechtbank Den Haag, zittingsplaats Middelburg (πρωτοδικείο Χάγης, με μεταβατική έδρα το Middelburg) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Περιλαμβάνει το δικαίωμα ελεύθερης παροχής υπηρεσιών που κατοχυρώνεται από τα άρθρα 56 και 57 ΣΛΕΕ το παράγωγο δικαίωμα διαμονής εντός κράτους μέλους για τους εργαζομένους υπηκόους τρίτων χωρών που απασχολούνται στο κράτος μέλος αυτό από επιχείρηση παροχής υπηρεσιών εγκατεστημένη σε άλλο κράτος μέλος;

2) Σε περίπτωση αρνητικής απαντήσεως: Αντιτίθεται το άρθρο 56 ΣΛΕΕ στην απαίτηση, πέραν της απλής υποχρεώσεως δηλώσεως του τόπου διαμονής που βαρύνει την παρέχουσα υπηρεσίες επιχείρηση, να ζητείται άδεια διαμονής για κάθε εργαζόμενο όταν η διάρκεια της παρεχόμενης υπηρεσίας υπερβαίνει τους τρεις μήνες;

3) Σε περίπτωση αρνητικής απαντήσεως: Αντιτίθεται το άρθρο 56 ΣΛΕΕ:

α) σε εθνική ρύθμιση δυνάμει της οποίας η διάρκεια ισχύος της εν λόγω άδειας διαμονής δεν μπορεί να υπερβαίνει τα δύο έτη, ανεξαρτήτως της διάρκειας της παρεχόμενης υπηρεσίας;

β) στον περιορισμό της διάρκειας ισχύος της εν λόγω άδειας διαμονής ώστε να συμπίπτει με τη διάρκεια ισχύος της άδειας εργασίας και διαμονής που έχει χορηγηθεί στο κράτος μέλος όπου είναι εγκατεστημένη η παρέχουσα υπηρεσίες επιχείρηση;

γ) στην επιβολή τελών για κάθε αίτηση (παρατάσεως), το ύψος των οποίων αντιστοιχεί μεν στα τέλη που καταβάλλονται από υπήκοο τρίτης χώρας για τη χορήγηση άδειας εργασίας, αλλά είναι πενταπλάσιο των τελών που απαιτούνται για την έκδοση πιστοποιητικού νόμιμης διαμονής για πολίτη της Ένωσης;»

25. Γραπτές παρατηρήσεις κατέθεσαν οι προσφεύγοντες, η Ολλανδική, η Βελγική και η Νορβηγική Κυβέρνηση, καθώς και η Επιτροπή. Οι ίδιοι ως άνω μετέχοντες στη διαδικασία, εκτός από τη Βελγική Κυβέρνηση, ανέπτυξαν επίσης προφορικώς τις παρατηρήσεις τους κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση της 21ης Σεπτεμβρίου 2023.

IV. Ανάλυση

26. Με τα τρία προδικαστικά ερωτήματα, τα οποία πρέπει να εξεταστούν από κοινού, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν τα άρθρα 56 και 57 ΣΛΕΕ έχουν την έννοια ότι αντιτίθενται σε εθνική ρύθμιση κατά την οποία, σε περίπτωση παρέχοντος υπηρεσίες εγκατεστημένου σε κράτος μέλος που αποσπά εργαζομένους υπηκόους τρίτων χωρών σε άλλο κράτος μέλος για χρονικό διάστημα άνω των 90 ημερών εντός περιόδου 180 ημερών, οι ως άνω εργαζόμενοι υποχρεούνται να διαθέτουν ατομική άδεια διαμονής στο δεύτερο αυτό κράτος μέλος, της οποίας η διάρκεια περιορίζεται ώστε να συμπίπτει με τη διάρκεια ισχύος της χορηγηθείσας από το πρώτο κράτος μέλος άδειας διαμονής και εργασίας και, εν πάση περιπτώσει, δεν μπορεί να υπερβαίνει τη διετία, η δε χορήγησή της υπόκειται σε καταβολή τελών ισόποσων με τα καταβλητέα από υπήκοο τρίτης χώρας για τη χορήγηση νόμιμης άδειας με σκοπό την εργασία.

27. Στην υπόθεση της κύριας δίκης, Ουκρανοί εργαζόμενοι είχαν αποσπαστεί από σλοβακική εταιρία για να εκτελέσουν μεταλλουργικές εργασίες στις Κάτω Χώρες. Η ολλανδική νομοθεσία υποχρεώνει τους εργαζομένους υπηκόους τρίτων χωρών να διαθέτουν άδεια διαμονής όταν η δραστηριότητά τους υπερβαίνει την προβλεπόμενη στο άρθρο 21, παράγραφος 1, της ΣΕΣΣ διάρκεια, ήτοι 90 ημέρες εντός οιασδήποτε περιόδου 180 ημερών. Το αιτούν δικαστήριο ζητεί να διευκρινιστεί αν η νομοθεσία αυτή, καθώς και οι όροι που θέτει όσον αφορά τη διάρκεια της άδειας διαμονής και το ποσό των καταβλητέων τελών συνάδουν με το δίκαιο της Ένωσης.

28. Αρχικώς, επισημαίνω ότι, κατά την αιτιολογική σκέψη 20 της οδηγίας 96/71/ΕΚ[11], η οδηγία αυτή «δεν θίγει […] τις εθνικές νομοθεσίες σχετικά με τους όρους για την είσοδο, διαμονή και απασχόληση των εργαζομένων που είναι υπήκοοι τρίτων χωρών». Υπό τις συνθήκες αυτές, όπως τονίζει το αιτούν δικαστήριο, η επίμαχη στην κύρια δίκη ολλανδική ρύθμιση πρέπει να εξεταστεί υπό το πρίσμα της Συνθήκης ΛΕΕ.

[11] Οδηγία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 1996, σχετικά με την απόσπαση εργαζομένων στο πλαίσιο παροχής υπηρεσιών (ΕΕ 1997, L 18, σ. 1).

29. Κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, η δραστηριότητα η οποία συνίσταται στη διάθεση εκ μέρους μιας επιχείρησης, έναντι αμοιβής, εργατικού δυναμικού που παραμένει στην υπηρεσία της επιχείρησης αυτής, χωρίς να συνάπτεται καμία σύμβαση εργασίας με εκείνον που χρησιμοποιεί τους εργαζομένους, αποτελεί επαγγελματική δραστηριότητα η οποία πληροί τις προϋποθέσεις του άρθρου 57, πρώτο εδάφιο, ΣΛΕΕ και πρέπει, επομένως, να θεωρείται υπηρεσία κατά την έννοια της διατάξεως αυτής [12]. Επιπλέον, αφενός, η παροχή υπηρεσιών από μια επιχείρηση σε άλλη, εγκατεστημένη σε διαφορετικό κράτος μέλος, εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής των άρθρων 56 και 57 ΣΛΕΕ και, αφετέρου, το γεγονός ότι η επίμαχη διάθεση εργατικού δυναμικού αφορά εργαζομένους υπηκόους τρίτων κρατών δεν ασκεί σχετικώς επιρροή [13].

30. Κατά πάγια νομολογία, η ελεύθερη παροχή υπηρεσιών, που προβλέπεται στο άρθρο 56 ΣΛΕΕ, επιτάσσει όχι μόνον την εξάλειψη κάθε δυσμενούς διάκρισης λόγω ιθαγένειας σε βάρος του εγκατεστημένου σε άλλο κράτος μέλος παρέχοντος υπηρεσίες, αλλά και την κατάργηση κάθε περιορισμού, έστω και αν αυτός ισχύει αδιακρίτως τόσο για τους ημεδαπούς παρέχοντες υπηρεσίες όσο και για τους εγκατεστημένους σε άλλα κράτη μέλη, εφόσον ο περιορισμός αυτός μπορεί να απαγορεύσει, να παρεμποδίσει ή να καταστήσει λιγότερο ελκυστικές τις δραστηριότητες του παρέχοντος υπηρεσίες ο οποίος είναι εγκατεστημένος σε άλλο κράτος μέλος, όπου νομίμως παρέχει ανάλογες υπηρεσίες [14]. Επιπλέον, πρέπει να υπομνησθεί ότι ο τομέας ο οποίος αφορά την απόσπαση μισθωτών εργαζομένων που είναι υπήκοοι τρίτου κράτους στο πλαίσιο διασυνοριακής παροχής υπηρεσιών δεν έχει ακόμη εναρμονισθεί στην Ένωση [15]. Ως εκ τούτου, στον τομέα αυτόν, τα κράτη μέλη διαθέτουν διακριτική ευχέρεια για τον καθορισμό των όρων που ισχύουν για τέτοιου είδους αποσπάσεις. Πάντως, κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου, ο έλεγχος που διενεργεί κράτος μέλος όσον αφορά τον εν λόγω τομέα δεν μπορεί να θέσει υπό διακύβευση την ελεύθερη παροχή υπηρεσιών της επιχείρησης η οποία απασχολεί τους ως άνω υπηκόους τρίτων κρατών [16].

31. Εν προκειμένω, δεδομένου ότι η υπόθεση της κύριας δίκης αφορά αποσπασμένους Ουκρανούς εργαζομένους, φρονώ ότι θα ήταν σκόπιμο να εξεταστεί κατ' αρχάς το δικαίωμά τους να εισέρχονται και να διαμένουν στην Ένωση υπό την παρούσα κατάσταση. Ως προς το ζήτημα αυτό, επισημαίνω ότι, κατά το άρθρο 2 της εκτελεστικής αποφάσεως (ΕΕ) 2022/382 [17], αυτή εφαρμόζεται σε περιπτώσεις «ατόμων που εκτοπίστηκαν από την Ουκρανία από ή μετά τις 24 Φεβρουαρίου 2022, ως αποτέλεσμα της στρατιωτικής εισβολής των ρωσικών ενόπλων δυνάμεων που ξεκίνησε κατά την εν λόγω ημερομηνία», στα οποία συγκαταλέγονται Ουκρανοί υπήκοοι οι οποίοι διέμεναν στην Ουκρανία πριν από τις 24 Φεβρουαρίου 2022 και οι οποίοι δύνανται να τύχουν προσωρινής προστασίας. Επισημαίνεται, ωστόσο, ότι, αφενός,

[12] Απόφαση της 14ης Νοεμβρίου 2018, Danieli & C. Officine Meccaniche κ.λπ. (C-18/17, EU:C:2018:904, σκέψη 40 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

[13] Βλ. αποφάσεις της 11ης Σεπτεμβρίου 2014, Essent Energie Productie (C-91/13, EU:C:2014:2206, σκέψη 39), και της 14ης Νοεμβρίου 2018, Danieli & C. Officine Meccaniche κ.λπ. (C-18/17, EU:C:2018:904, σκέψη 43).

[14] Απόφαση της 26ης Φεβρουαρίου 2020, Stanleyparma και Stanleybet Malta (C-788/18, EU:C:2020:110, σκέψη 17 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

[15] Αποφάσεις της 11ης Σεπτεμβρίου 2014, Essent Energie Productie (C-91/13, EU:C:2014:2206, σκέψη 49), και της 14ης Νοεμβρίου 2018, Danieli & C. Officine Meccaniche κ.λπ. (C-18/17, EU:C:2018:904, σκέψη 47). Βλ. πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετική με τους όρους απόσπασης των μισθωτών εργαζομένων υπηκόων τρίτου κράτους στο πλαίσιο παροχής διασυνοριακών υπηρεσιών [COM (99) 3 τελικό], την οποία απέσυρε η Επιτροπή.

[16] Βλ. απόφαση της 21ης Σεπτεμβρίου 2006, Επιτροπή κατά Αυστρίας (C-168/04, EU:C:2006:595, σκέψη 60 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

[17] Εκτελεστική απόφαση του Συμβουλίου, της 4ης Μαρτίου 2022, που διαπιστώνει την ύπαρξη μαζικής εισροής εκτοπισθέντων από την Ουκρανία κατά την έννοια του άρθρου 5 της οδηγίας 2001/55/ΕΚ και έχει ως αποτέλεσμα την εφαρμογή προσωρινής προστασίας (ΕΕ 2022, L 71, σ. 1).

λαμβανομένου υπόψη του χρόνου των πραγματικών περιστατικών της κύριας δίκης, οι προσφεύγοντες εισήλθαν στην Ένωση πριν από τις 24 Φεβρουαρίου 2022 και ότι, αφετέρου και εν πάση περιπτώσει, δεν ζητούν προσωρινή προστασία.

32. Επιπλέον, από το παράρτημα ΙΙ του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1806 [18] προκύπτει ότι η Ουκρανία περιλαμβάνεται στον κατάλογο των τρίτων χωρών οι υπήκοοι των οποίων απαλλάσσονται από την υποχρέωση θεώρησης για τη διέλευση των εξωτερικών συνόρων των κρατών μελών για διαμονή η συνολική διάρκεια της οποίας δεν υπερβαίνει τις 90 ημέρες εντός οιασδήποτε περιόδου 180 ημερών. Ωστόσο, η υπόθεση της κύριας δίκης αφορά την υποχρέωση κατοχής άδειας διαμονής στις Κάτω Χώρες μετά την παρέλευση του χρονικού διαστήματος των 90 ημερών. Κατά συνέπεια, διαπιστώνεται ότι οι ανωτέρω νομικές πράξεις δεν είναι ικανές να περιαγάγουν τους προσφεύγοντες σε ειδική κατάσταση όσον αφορά την υποχρέωσή τους να διαθέτουν τέτοια άδεια διαμονής.

33. Προκειμένου να απαντήσω στα ερωτήματα που υπέβαλε το αιτούν δικαστήριο, θα εξετάσω το ζήτημα της ύπαρξης «παράγωγου δικαιώματος διαμονής» για τους εργαζομένους υπηκόους τρίτων χωρών που είναι αποσπασμένοι σε κράτος μέλος και, εν συνεχεία, το ζήτημα του σύμφωνου με το άρθρο 56 ΣΛΕΕ χαρακτήρα ρύθμισης κράτους μέλους η οποία υποχρεώνει τους αποσπασμένους εργαζομένους υπηκόους τρίτων χωρών να διαθέτουν άδεια διαμονής όταν η παροχή υπηρεσιών υπερβαίνει τις 90 ημέρες εντός περιόδου 180 ημερών, υπό τους όρους που προβλέπει η εν λόγω ρύθμιση.

Α. Επί της ύπαρξης «παράγωγου δικαιώματος διαμονής» για τους αποσπασμένους σε κράτος μέλος εργαζομένους υπηκόους τρίτων χωρών

34. Το αιτούν δικαστήριο ζητεί να διευκρινιστεί αν η ελεύθερη παροχή υπηρεσιών που κατοχυρώνεται στα άρθρα 56 και 57 ΣΛΕΕ περιλαμβάνει την αναγνώριση «παράγωγου δικαιώματος διαμονής» σε εργαζομένους υπηκόους τρίτων χωρών όταν αυτοί απασχολούνται εντός κράτους μέλους από παρέχοντα υπηρεσίες εγκατεστημένο σε άλλο κράτος μέλος.

35. Υπενθυμίζεται επ' αυτού ότι το Δικαστήριο έχει δεχθεί, σε ορισμένες περιπτώσεις, ότι σε υπηκόους τρίτης χώρας, μέλη της οικογένειας πολίτη της Ένωσης, οι οποίοι δεν απολαύουν, βάσει των διατάξεων της οδηγίας 2004/38/ΕΚ [19], παράγωγου δικαιώματος διαμονής στο κράτος μέλος του οποίου την ιθαγένεια έχει ο συγκεκριμένος πολίτης, μπορεί, ωστόσο, να αναγνωριστεί τέτοιο δικαίωμα βάσει του άρθρου 21, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, κατά το οποίο κάθε πολίτης της Ένωσης έχει το δικαίωμα να κυκλοφορεί και να διαμένει ελεύθερα στο έδαφος των κρατών μελών, υπό την επιφύλαξη των περιορισμών και υπό τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στις Συνθήκες και στις διατάξεις οι οποίες θεσπίζονται για την εφαρμογή τους [20]. Το συμπέρασμα αυτό στηρίζεται σε πάγια νομολογία κατά την οποία, κατ' ουσίαν, αν δεν υπήρχε τέτοιο παράγωγο δικαίωμα διαμονής για τους εν λόγω υπηκόους τρίτης χώρας, ο πολίτης της Ένωσης θα αποθαρρυνόταν να εγκαταλείψει το κράτος μέλος του οποίου έχει την ιθαγένεια προκειμένου να ασκήσει, βάσει του άρθρου 21, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, το δικαίωμα διαμονής σε άλλο κράτος

[18] Κανονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Νοεμβρίου 2018, περί του καταλόγου τρίτων χωρών οι υπήκοοι των οποίων υπόκεινται στην υποχρέωση θεώρησης για τη διέλευση των εξωτερικών συνόρων των κρατών μελών, και του καταλόγου των τρίτων χωρών οι υπήκοοι των οποίων απαλλάσσονται από την υποχρέωση αυτή (ΕΕ 2018, L 303, σ. 39).

[19] Οδηγία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, σχετικά με το δικαίωμα των πολιτών της Ένωσης και των μελών των οικογενειών τους να κυκλοφορούν και να διαμένουν ελεύθερα στην επικράτεια των κρατών μελών, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1612/68 και την κατάργηση των οδηγιών 64/221/ΕΟΚ, 68/360/ΕΟΚ, 72/194/ΕΟΚ, 73/148/ΕΟΚ, 75/34/ΕΟΚ, 75/35/ΕΟΚ, 90/364/ΕΟΚ, 90/365/ΕΟΚ και 93/96/ΕΟΚ (ΕΕ 2004, L 158, σ. 77).

[20] Βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 12ης Ιουλίου 2018, Banger (C-89/17, EU:C:2018:570, σκέψη 27 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

μέλος, καθώς δεν θα είχε τη βεβαιότητα ότι θα μπορέσει να συνεχίσει στο κράτος μέλος καταγωγής του την οικογενειακή ζωή που θα έχει αναπτυχθεί ή εδραιωθεί, με τον εν λόγω υπήκοο τρίτης χώρας, στο κράτος μέλος υποδοχής σε περίπτωση πραγματικής διαμονής [21].

36. Η νομολογία αυτή δεν μπορεί να εφαρμοστεί κατ' αναλογίαν στον τομέα της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών. Ειδικότερα, κατ' αρχάς, το παράγωγο δικαίωμα διαμονής που αναγνωρίζεται με το άρθρο 21, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ βασίζεται στο δικαίωμα του φυσικού προσώπου, πολίτη της Ένωσης, να κυκλοφορεί και να διαμένει ελεύθερα στο έδαφος των κρατών μελών. Εν προκειμένω, όμως, ο παρέχων υπηρεσίες είναι νομικό πρόσωπο χωρίς δικαίωμα διαμονής σε άλλο κράτος μέλος, από το οποίο να απορρέει το δικαίωμα διαμονής των εργαζομένων υπηκόων τρίτων χωρών τους οποίους απασχολεί.

37. Εν συνεχεία, το δικαίωμα διαμονής που απορρέει από δικαίωμα διαμονής πολίτη της Ένωσης αφορά σαφώς καθορισμένα πρόσωπα, ήτοι τα μέλη της οικογένειάς του, με τα οποία έχει προσωπική και μοναδική σχέση. Απεναντίας, ένας πάροχος υπηρεσιών που αποτελεί νομικό πρόσωπο δεν συνδέεται με συγκεκριμένα πρόσωπα προκειμένου να παρέχει τις υπηρεσίες. Μπορεί, επομένως, να απασχολεί εργαζομένους υπηκόους τρίτων χωρών για την έναρξη της παροχής των υπηρεσιών και, στη συνέχεια, να απασχολεί άλλους εργαζομένους τρίτων χωρών για την ολοκλήρωση της συγκεκριμένης παροχής, δεδομένου ότι όλοι οι εργαζόμενοι αυτοί επιστρέφουν στη χώρα καταγωγής ή κατοικίας τους μετά την εκπλήρωση της αποστολής τους [22].

38. Τέλος, όπως επισημαίνει το αιτούν δικαστήριο [23], η Επιτροπή επικαλέστηκε την ύπαρξη «παράγωγου δικαιώματος διαμονής» για τους εργαζομένους υπηκόους τρίτων χωρών οι οποίοι είναι αποσπασμένοι σε κράτος μέλος στο πλαίσιο της υποθέσεως επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση της 21ης Σεπτεμβρίου 2006, Επιτροπή κατά Αυστρίας (C-168/04, EU:C:2006:595). Ωστόσο, η προσέγγιση αυτή δεν έγινε δεκτή στην ως άνω απόφαση. Ειδικότερα, το Δικαστήριο ακολούθησε συλλογιστική κατά την οποία εξετάζεται αν η οικεία εθνική ρύθμιση συνάδει με το άρθρο 56 ΣΛΕΕ με γνώμονα την πάγια νομολογία του όσον αφορά τους περιορισμούς της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών [24], χωρίς να κάνει μνεία για την ύπαρξη παράγωγου δικαιώματος διαμονής.

39. Κατά συνέπεια, φρονώ ότι η ελεύθερη παροχή υπηρεσιών που κατοχυρώνεται στα άρθρα 56 και 57 ΣΛΕΕ δεν περιλαμβάνει την αναγνώριση «παράγωγου δικαιώματος διαμονής» σε εργαζομένους υπηκόους τρίτων χωρών όταν αυτοί απασχολούνται εντός κράτους μέλους από παρέχοντα υπηρεσίες εγκατεστημένο σε άλλο κράτος μέλος. Το γεγονός, πάντως, ότι οι συγκεκριμένοι εργαζόμενοι δεν έχουν παράγωγο δικαίωμα διαμονής δεν αποκλείει το ενδεχόμενο να διαθέτουν, με άλλη νομική βάση, άδεια διαμονής στο πλαίσιο διασυνοριακής παροχής υπηρεσιών.

[21] Βλ. απόφαση της 12ης Ιουλίου 2018, Banger (C-89/17, EU:C:2018:570, σκέψη 28 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

[22] Πρβλ. απόφαση της 14ης Νοεμβρίου 2018, Danieli & C. Officine Meccaniche κ.λπ. (C-18/17, EU:C:2018:904, σκέψη 48 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

[23] Βλ. σημείο 18 των παρουσών προτάσεων.

[24] Βλ., για παλαιότερη νομολογία, απόφαση της 21ης Οκτωβρίου 2004, Επιτροπή κατά Λουξεμβούργου (C-445/03, EU:C:2004:655), σχετικά με τις υποχρεώσεις που επιβάλλει το κράτος μέλος υποδοχής στις επιχειρήσεις που αποσπούν στο έδαφός του μισθωτούς εργαζομένους υπηκόους τρίτης χώρας.

Β. Επί του σύμφωνου με το άρθρο 56 ΣΛΕΕ χαρακτήρα της ρύθμισης κράτους μέλους που υποχρεώνει τους αποσπασμένους εργαζομένους υπηκόους τρίτων χωρών να διαθέτουν άδεια διαμονής σε περίπτωση κατά την οποία η παροχή των υπηρεσιών υπερβαίνει τις 90 ημέρες εντός περιόδου 180 ημερών, υπό τους όρους που προβλέπει η εν λόγω ρύθμιση

40. Το αιτούν δικαστήριο υπογραμμίζει ότι η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης ολλανδική ρύθμιση χαρακτηρίζεται από την ύπαρξη διττής διαδικασίας στο μέτρο που, αφενός, η ταυτότητα των εργαζομένων οι οποίοι είναι υπήκοοι τρίτων χωρών και οι οποίοι έχουν αποσπαστεί στις Κάτω Χώρες από παρέχοντα υπηρεσίες εγκατεστημένο σε άλλο κράτος μέλος πρέπει να γνωστοποιείται από τον εν λόγω παρέχοντα υπηρεσίες και, αφετέρου, οι εργαζόμενοι αυτοί πρέπει να υποβάλλουν χωριστή αίτηση, βάσει των ίδιων στοιχείων που παρέχονται με τη γνωστοποίηση, για τη χορήγηση άδειας διαμονής στις Κάτω Χώρες. Το αιτούν δικαστήριο εκφράζει αμφιβολίες ως προς τον σύμφωνο με το δίκαιο της Ένωσης χαρακτήρα της διττής αυτής διαδικασίας, λαμβανομένης υπόψη της αποφάσεως της 21ης Σεπτεμβρίου 2006, Επιτροπή κατά Αυστρίας (C-168/04, EU:C:2006:595). Όσον αφορά το συγκεκριμένο ζήτημα, πρέπει να γίνει διάκριση μεταξύ, αφενός, της υποχρέωσης γνωστοποίησης του παρέχοντος υπηρεσίες και, αφετέρου, της υποχρέωσης των εργαζομένων υπηκόων τρίτων χωρών να διαθέτουν άδεια διαμονής στο κράτος μέλος υποδοχής.

1. Επί της υποχρέωσης γνωστοποίησης την οποία υπέχει ο παρέχων υπηρεσίες

41. Όσον αφορά την υποχρέωση γνωστοποίησης που υπέχει ο παρέχων υπηρεσίες, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι, στην περίπτωση απόσπασης εργαζομένων υπηκόων τρίτου κράτους από παρέχουσα υπηρεσίες επιχείρηση η οποία είναι εγκατεστημένη σε κράτος μέλος της Ένωσης, εθνική νομοθεσία η οποία εξαρτά την παροχή υπηρεσιών επί του εθνικού εδάφους εκ μέρους επιχείρησης εγκατεστημένης σε άλλο κράτος μέλος από τη χορήγηση διοικητικής άδειας συνιστά περιορισμό στην ελεύθερη παροχή υπηρεσιών κατά την έννοια του άρθρου 56 ΣΛΕΕ [25].

42. Το Δικαστήριο έχει διευκρινίσει ότι η υποχρέωση που θα επιβαλλόταν σε παρέχουσα υπηρεσίες επιχείρηση να προσκομίσει στις αρχές του κράτους μέλους απόσπασης τα στοιχεία τα οποία θα πιστοποιούσαν ότι οι εργαζόμενοι υπήκοοι τρίτων κρατών τελούν σε κατάσταση νομιμότητας, ιδίως ως προς τη διαμονή, την άδεια εργασίας και την κοινωνικοασφαλιστική κάλυψη, στο κράτος μέλος στο οποίο τους απασχολεί η συγκεκριμένη επιχείρηση, θα παρείχε στις εν λόγω αρχές, κατά τρόπο λιγότερο περιοριστικό και εξίσου αποτελεσματικό με την απαίτηση περί άδειας εργασίας, εγγυήσεις ως προς τη νομιμότητα της κατάστασης των εργαζομένων αυτών και ως προς το γεγονός ότι ασκούν την κύρια δραστηριότητά τους στο κράτος μέλος όπου είναι εγκατεστημένη η παρέχουσα υπηρεσίες επιχείρηση [26]. Στο πλαίσιο αυτό, είναι βεβαίως προς το συμφέρον τόσο του κράτους μέλους υποδοχής όσο και της παρέχουσας υπηρεσίες επιχείρησης να έχουν, πριν από την απόσπαση, τη βεβαιότητα ότι οι εργαζόμενοι υπήκοοι τρίτου κράτους έχουν αποσπαστεί υπό νόμιμες συνθήκες [27].

43. Κατά το Δικαστήριο, η υποχρέωση παροχής των στοιχείων αυτών θα μπορούσε να συνίσταται σε μια απλή προηγούμενη δήλωση, η οποία θα παρείχε στις αρχές του κράτους μέλους απόσπασης τη δυνατότητα να ελέγξουν τα εν λόγω στοιχεία και να λάβουν τα απαραίτητα μέτρα σε περίπτωση που η κατάσταση των οικείων εργαζομένων δεν θα ήταν σύννομη. Επίσης, η ως άνω

[25] Βλ. απόφαση της 14ης Νοεμβρίου 2018, Danieli & C. Officine Meccaniche κ.λπ. (C-18/17, EU:C:2018:904, σκέψη 44 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

[26] Πρβλ. απόφαση της 14ης Νοεμβρίου 2018, Danieli & C. Officine Meccaniche κ.λπ. (C-18/17, EU:C:2018:904, σκέψη 50 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

[27] Απόφαση της 19ης Ιανουαρίου 2006, Επιτροπή κατά Γερμανίας (C-244/04, EU:C:2006:49, σκέψη 49).

υποχρέωση θα μπορούσε να έχει τη μορφή μιας συνοπτικής κοινοποίησης των απαιτούμενων εγγράφων, ιδίως όταν η διάρκεια της απόσπασης δεν καθιστά δυνατή την αποτελεσματική διενέργεια του ως άνω ελέγχου [28]. Ομοίως, η υποχρέωση η οποία θα επιβαλλόταν σε επιχείρηση παροχής υπηρεσιών να ενημερώνει εκ των προτέρων τις αρχές του κράτους μέλους απόσπασης για την παρουσία ενός ή περισσοτέρων αποσπασμένων μισθωτών εργαζομένων, για την προβλεπόμενη διάρκεια της εν λόγω παρουσίας και για την ή τις παρεχόμενες υπηρεσίες που δικαιολογούν την απόσπαση θα συνιστούσε εξίσου αποτελεσματικό και λιγότερο περιοριστικό μέτρο απ' ό,τι η απαίτηση περί άδειας εργασίας. Η υποχρέωση αυτή θα μπορούσε να παράσχει στις ως άνω αρχές τη δυνατότητα να ελέγξουν την τήρηση της κοινωνικοασφαλιστικής νομοθεσίας του ως άνω κράτους μέλους κατά τη διάρκεια της απόσπασης, συνεκτιμώντας τις υποχρεώσεις τις οποίες υπέχει ήδη η επιχείρηση αυτή από τις διατάξεις κοινωνικοασφαλιστικού δικαίου που ισχύουν στο κράτος μέλος προέλευσης. Η υποχρέωση αυτή θα παρείχε στις εν λόγω αρχές τη δυνατότητα να λάβουν, αν χρειαζόταν, τα επιβεβλημένα μέτρα κατά τη λήξη της προβλεπόμενης περιόδου απόσπασης [29].

44. Εν προκειμένω, δεν αμφισβητείται ότι η υποχρέωση γνωστοποίησης που προβλέπει η ολλανδική νομοθεσία πληροί τους όρους που θέτει η μνημονευόμενη στα σημεία 42 και 43 των παρουσών προτάσεων νομολογία. Όσον αφορά το ζήτημα αυτό, από την απόφαση περί παραπομπής προκύπτει ότι η ROBI γνωστοποίησε εκ των προτέρων στις ολλανδικές αρχές τις δραστηριότητες που επρόκειτο να ασκήσουν οι προσφεύγοντες και το χρονικό διάστημα κατά το οποίο επρόκειτο να τις ασκήσουν. Το αιτούν δικαστήριο διευκρίνισε επίσης ότι η IND απλώς ελέγχει αν έχει πραγματοποιηθεί γνωστοποίηση σύμφωνα με το άρθρο 8 του νόμου περί των όρων απασχολήσεως των αποσπασμένων εργαζομένων στην Ευρωπαϊκή Ένωση, χωρίς να επιβάλλει πρόσθετους όρους [30]. Κατά συνέπεια, με την επιφύλαξη των εξακριβώσεων στις οποίες πρέπει να προβεί το αιτούν δικαστήριο, δεν προκύπτει ότι η υποχρέωση γνωστοποίησης που υπέχει ο παρέχων υπηρεσίες αντιβαίνει στο άρθρο 56 ΣΛΕΕ.

2. Επί της υποχρέωσης των εργαζομένων υπηκόων τρίτων κρατών να διαθέτουν άδεια διαμονής στο κράτος μέλος απόσπασης

45. Όσον αφορά την υποχρέωση των εργαζομένων υπηκόων τρίτων κρατών να διαθέτουν άδεια διαμονής στο κράτος μέλος απόσπασης, πρέπει να επισημανθεί ότι, εν προκειμένω, κατά τον χρόνο της εκ μέρους του παρέχοντος υπηρεσίες γνωστοποίησης, προβλεπόταν ότι η διάρκεια των δραστηριοτήτων στις Κάτω Χώρες δεν έπρεπε να υπερβαίνει την οριζόμενη στο άρθρο 21, παράγραφος 1, της ΣΕΣΣ. Σύμφωνα με τη διάταξη αυτή, ως κάτοχοι άδειας διαμονής χορηγηθείσας από τη Σλοβακική Δημοκρατία με σκοπό την απασχόληση, οι ως άνω εργαζόμενοι μπορούσαν να κυκλοφορούν ελεύθερα για διάστημα μέχρι και 90 ημερών εντός οιασδήποτε περιόδου 180 ημερών στο έδαφος των άλλων κρατών μελών, μεταξύ άλλων, και σε αυτό των Κάτω Χωρών [31].

[28] Πρβλ. απόφαση της 14ης Νοεμβρίου 2018, Danieli & C. Officine Meccaniche κ.λπ. (C-18/17, EU:C:2018:904, σκέψη 51 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

[29] Πρβλ. απόφαση της 14ης Νοεμβρίου 2018, Danieli & C. Officine Meccaniche κ.λπ. (C-18/17, EU:C:2018:904, σκέψη 52 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

[30] Βλ. σημείο 21 των παρουσών προτάσεων.

[31] Βλ. προτάσεις του γενικού εισαγγελέα P. Léger στην υπόθεση Επιτροπή κατά Αυστρίας (C-168/04, EU:C:2006:135, σημείο 114), κατά τον οποίο οι εργαζόμενοι, υπήκοοι τρίτων κρατών οι οποίοι αποσπώνται στην Αυστρία, για μέγιστη περίοδο τριών μηνών, από παρέχουσα υπηρεσίες επιχείρηση εγκατεστημένη σε άλλο κράτος μέλος συμβαλλόμενο της ΣΕΣΣ, δεν υποχρεούνταν να λαμβάνουν από τις αυστριακές αρχές οποιαδήποτε θεώρηση τίτλων διαμονής για να εκπληρώνουν την αποστολή τους στο πλαίσιο της εν λόγω απόσπασης.

46. Ωστόσο, ο παρέχων υπηρεσίες ενημέρωσε, εν συνεχεία, τις ολλανδικές αρχές ότι η διάρκεια των δραστηριοτήτων αυτών παρατάθηκε, με αποτέλεσμα να υπερβαίνουν τις 90 ημέρες, ο δε ως άνω παρέχων υπηρεσίες ζήτησε να χορηγηθεί σε καθέναν από τους προσφεύγοντες άδεια διαμονής στις Κάτω Χώρες. Από την απόφαση περί παραπομπής προκύπτει ότι ο Υφυπουργός δέχθηκε τις συγκεκριμένες αιτήσεις, περιορίζοντας τη διάρκεια ισχύος των αδειών διαμονής ώστε να συμπίπτει με τη διάρκεια ισχύος των σλοβακικών αδειών διαμονής, δηλαδή για χρονικό διάστημα μικρότερο από τη διάρκεια των δραστηριοτήτων για τις οποίες είχαν αποσπαστεί οι προσφεύγοντες, και επιβάλλοντας τέλη για κάθε αίτηση χορηγήσεως άδειας διαμονής. Οι προσφεύγοντες αμφισβήτησαν, υπό το πρίσμα του δικαίου της Ένωσης, την αρχή βάσει της οποίας υπείχαν υποχρέωση να ζητήσουν τη χορήγηση άδειας διαμονής, τη διάρκεια ισχύος των αδειών διαμονής, καθώς και το ποσό των καταβλητέων τελών.

47. Όσον αφορά τα ως άνω ζητήματα, όπως αναγνωρίζει η Ολλανδική Κυβέρνηση στις γραπτές παρατηρήσεις της, εθνική ρύθμιση η οποία εξαρτά την εντός της εθνικής επικράτειας παροχή υπηρεσιών εκ μέρους επιχείρησης εγκατεστημένης σε άλλο κράτος μέλος από τη χορήγηση άδειας διαμονής για τους υπηκόους τρίτων κρατών συνιστά περιορισμό της εν λόγω ελευθερίας κατά την έννοια του άρθρου 56 ΣΛΕΕ. Κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, όμως, εθνική ρύθμιση η οποία αφορά μη εναρμονισμένο σε επίπεδο Ένωσης τομέα και η οποία εφαρμόζεται αδιακρίτως σε κάθε πρόσωπο ή επιχείρηση που ασκεί δραστηριότητα στο έδαφος του οικείου κράτους μέλους μπορεί, παρά το περιοριστικό αποτέλεσμά της για την ελεύθερη παροχή υπηρεσιών, να δικαιολογείται στο μέτρο που ικανοποιεί επιτακτικό λόγο γενικού συμφέροντος ο οποίος δεν διασφαλίζεται ήδη από τους κανόνες στους οποίους υπόκειται ο παρέχων τις υπηρεσίες εντός του κράτους μέλους όπου είναι εγκατεστημένος και εφόσον η εν λόγω ρύθμιση είναι πρόσφορη για να εξασφαλίσει την επίτευξη του σκοπού τον οποίο επιδιώκει και δεν βαίνει πέραν του αναγκαίου μέτρου για την επίτευξη του εν λόγω σκοπού [32].

48. Το Δικαστήριο έχει διευκρινίσει ότι, καίτοι η προσπάθεια αποτροπής διαταράξεων στην αγορά εργασίας συνιστά αναμφιβόλως επιτακτικό λόγο γενικού συμφέροντος, οι εργαζόμενοι οι οποίοι απασχολούνται από εγκατεστημένη σε κράτος μέλος επιχείρηση και οι οποίοι είναι αποσπασμένοι σε άλλο κράτος μέλος προκειμένου να παράσχουν εκεί υπηρεσίες δεν προτίθενται να εισέλθουν στην αγορά εργασίας του δευτέρου αυτού κράτους, δεδομένου ότι επιστρέφουν στη χώρα καταγωγής ή κατοικίας τους μετά την εκπλήρωση της αποστολής τους. Πάντως, ένα κράτος μέλος δύναται να ελέγξει αν η εγκατεστημένη σε άλλο κράτος μέλος επιχείρηση η οποία αποσπά στο πρώτο κράτος εργαζομένους τρίτου κράτους κάνει χρήση της ελευθερίας παροχής υπηρεσιών προς εξυπηρέτηση σκοπού άλλου από εκείνον της παροχής της συγκεκριμένης υπηρεσίας. Παρόμοιοι έλεγχοι πρέπει όμως να τηρούν τα όρια που θέτει το δίκαιο της Ένωσης και ιδίως τα απορρέοντα από την ελεύθερη παροχή υπηρεσιών, η οποία δεν πρέπει να καταστεί πλασματική και της οποίας η άσκηση δεν μπορεί να επαφίεται στη διακριτική ευχέρεια της Διοίκησης [33].

49. Συνεπώς, μολονότι ένα κράτος μέλος πρέπει να έχει τόσο την ευχέρεια να εξακριβώνει αν εγκατεστημένη σε άλλο κράτος μέλος επιχείρηση, η οποία παρέχει σε εγκατεστημένη στο πρώτο κράτος μέλος χρήστρια επιχείρηση υπηρεσία που συνίσταται στη διάθεση εργαζομένων υπηκόων τρίτων κρατών, χρησιμοποιεί την ελευθερία παροχής υπηρεσιών για σκοπούς άλλους από την παροχή της συγκεκριμένης υπηρεσίας όσο και τη δυνατότητα να λαμβάνει τα απαραίτητα προς τούτο ελεγκτικά μέτρα, η άσκηση της συγκεκριμένης ευχέρειας δεν παρέχει πάντως στο εν λόγω

[32] Απόφαση της 14ης Νοεμβρίου 2018, Danieli & C. Officine Meccaniche κ.λπ. (C-18/17, EU:C:2018:904, σκέψη 46 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

[33] Βλ. απόφαση της 11ης Σεπτεμβρίου 2014, Essent Energie Productie (C-91/13, EU:C:2014:2206, σκέψεις 51 έως 53 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

κράτος μέλος τη δυνατότητα επιβολής δυσανάλογων όρων [34]. Επιπλέον, όπως προκύπτει από τη νομολογία που μνημονεύεται στο σημείο 43 των παρουσών προτάσεων, οι εθνικές αρχές του κράτους μέλους απόσπασης μπορούν να ελέγξουν την τήρηση της κοινωνικοασφαλιστικής νομοθεσίας κατά τη διάρκεια της απόσπασης, συνεκτιμώντας τις υποχρεώσεις τις οποίες υπέχει ήδη η επιχείρηση αυτή από τις διατάξεις κοινωνικοασφαλιστικού δικαίου που ισχύουν στο κράτος μέλος προέλευσης.

50. Κατά το αιτούν δικαστήριο, η επίμαχη ολλανδική ρύθμιση χαρακτηρίζεται από διττή διαδικασία, ήτοι την υποχρέωση γνωστοποίησης, αφενός, και την υποχρέωση κατοχής άδειας διαμονής, αφετέρου. Δεν συμμερίζομαι την άποψη αυτή, στο μέτρο που η γνωστοποίηση και η υποχρέωση κατοχής άδειας διαμονής επιβάλλονται σε διαφορετικά στάδια της απόσπασης και εξυπηρετούν διαφορετικούς σκοπούς. Ειδικότερα, αν η διάρκεια των δραστηριοτήτων είναι μικρότερη των 90 ημερών εντός οιασδήποτε περιόδου 180 ημερών, απαιτείται μόνον η εκ μέρους του παρέχοντος υπηρεσίες προηγούμενη γνωστοποίηση, η οποία συνίσταται στην παροχή, προς τις αρχές του κράτους μέλους απόσπασης, των στοιχείων τα οποία πιστοποιούν ότι οι εργαζόμενοι υπήκοοι τρίτων κρατών τελούν σε κατάσταση νομιμότητας, ιδίως ως προς τη διαμονή, την άδεια εργασίας και την κοινωνικοασφαλιστική κάλυψη, στο κράτος μέλος στο οποίο τους απασχολεί η συγκεκριμένη επιχείρηση [35]. Η υποχρέωση που υπέχει κάθε εργαζόμενος υπήκοος τρίτης χώρας να διαθέτει άδεια διαμονής συνδέεται αποκλειστικώς με την υπέρβαση του ως άνω χρονικού διαστήματος των 90 ημερών. Στο πλαίσιο αυτό, η υποχρέωση λήψης τέτοιας άδειας διαμονής δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι ισοδυναμεί με απαίτηση προηγούμενης άδειας και δεν μπορεί να αποτελέσει πηγή επιζήμιων για τον παρέχοντα υπηρεσίες καθυστερήσεων [36].

51. Στις γραπτές παρατηρήσεις της, η Ολλανδική Κυβέρνηση υποστήριξε ότι η υποχρέωση γνωστοποίησης που υπέχει ο παρέχων υπηρεσίες καθιστά δυνατό στις ολλανδικές αρχές να ελέγξουν ότι η ελευθερία παροχής υπηρεσιών δεν εξυπηρετεί άλλους σκοπούς πλην της παροχής της οικείας υπηρεσίας και ότι κατά την απόσπαση τηρείται η εθνική κοινωνικοασφαλιστική νομοθεσία. Πάντως, η εν λόγω υποχρέωση γνωστοποίησης δεν διέπει το δικαίωμα διαμονής των εργαζομένων υπηκόων τρίτων χωρών.

52. Επισημαίνω ότι, ελλείψει «παράγωγου δικαιώματος διαμονής» υπέρ των αποσπασμένων εργαζομένων υπηκόων τρίτων χωρών και σε περίπτωση διαμονής άνω των 90 ημερών εντός οιασδήποτε περιόδου 180 ημερών, οι εργαζόμενοι αυτοί δεν έχουν πλέον δικαίωμα διαμονής στις Κάτω Χώρες δυνάμει του άρθρου 21, παράγραφος 1, της ΣΕΣΣ. Κατά την Ολλανδική Κυβέρνηση, η υποχρέωση για λήψη άδειας διαμονής στις Κάτω Χώρες κατόπιν παρέλευσης 90 ημερών εντός οιασδήποτε περιόδου 180 ημερών αποσκοπεί στην αποτροπή της παράνομης διαμονής των εργαζομένων εντός του ως άνω κράτους μέλους. Ως προς το συγκεκριμένο ζήτημα, η αιτιολογική σκέψη 6 του κανονισμού (ΕΕ) 2016/399 [37] προβλέπει ότι «[ο] έλεγχος των συνόρων δεν γίνεται μόνο προς το συμφέρον των κρατών μελών στα εξωτερικά σύνορα των οποίων ασκείται αλλά προς το συμφέρον όλων των κρατών μελών που έχουν καταργήσει τον έλεγχο στα εσωτερικά τους σύνορα. Ο έλεγχος θα πρέπει να συμβάλλει στην καταπολέμηση της *παράνομης μετανάστευσης* και της εμπορίας ανθρώπων, καθώς και στην πρόληψη κάθε απειλής κατά της εσωτερικής ασφάλειας, της δημόσιας τάξης, της δημόσιας υγείας και των διεθνών σχέσεων των κρατών

[34] Βλ. απόφαση της 11ης Σεπτεμβρίου 2014, Essent Energie Productie (C-91/13, EU:C:2014:2206, σκέψη 55).

[35] Βλ. σημείο 42 των παρουσών προτάσεων.

[36] Πρβλ. απόφαση της 21ης Οκτωβρίου 2004, Επιτροπή κατά Λουξεμβούργου (C-445/03, EU:C:2004:655, σκέψη 43).

[37] Κανονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 9ης Μαρτίου 2016, περί κώδικα της Ένωσης σχετικά με το καθεστώς διέλευσης προσώπων από τα σύνορα (κώδικας συνόρων του Σένγκεν) (ΕΕ 2016, L 77, σ. 1).

μελών» [38]. Επιπλέον, όπως προκύπτει από το άρθρο 6, παράγραφος 1, του εν λόγω κανονισμού, οι υπήκοοι τρίτων χωρών μπορούν να διαμείνουν στο έδαφος της ζώνης Σένγκεν για διάστημα που δεν υπερβαίνει σε διάρκεια τις 90 ημέρες εντός περιόδου 180 ημερών [39].

53. Επιπλέον, στο πλαίσιο της εφαρμογής της αποφάσεως 1/80 [40], το Δικαστήριο έκρινε ότι ο σκοπός της αποτροπής της παράνομης εισόδου και διαμονής συνιστά *επιτακτικό λόγο γενικού συμφέροντος* [41]. Κατά τη γνώμη μου, η νομολογία αυτή μπορεί να εφαρμοστεί κατ' αναλογίαν σε θέματα σχετικά με την απόσπαση εργαζομένων υπηκόων τρίτων χωρών στο πλαίσιο διασυνοριακής παροχής υπηρεσιών, η οποία δεν έχει ακόμη εναρμονισθεί σε επίπεδο Ένωσης [42].

54. Κατά την Επιτροπή, η χορήγηση άδειας διαμονής σε εργαζομένους υπηκόους τρίτων χωρών αποσπασμένους σε κράτος μέλος πρέπει να αποτελεί αναγνωριστική πράξη και όχι πράξη διαπλαστική δικαιωμάτων. Ωστόσο, εκτιμώ ότι, αφ' ης στιγμής εναπόκειται στα κράτη μέλη να ρυθμίζουν το δικαίωμα διαμονής των εργαζομένων αυτών, το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος μπορεί να προβαίνει σε ελέγχους πριν χορηγήσει ατομική άδεια διαμονής στους εν λόγω εργαζομένους.

55. Από την απόφαση περί παραπομπής προκύπτει ότι, κατά τον Υφυπουργό, η διαδικασία για τη χορήγηση άδειας διαμονής είναι απλή υπό την έννοια ότι ο παρέχων υπηρεσίες διαθέτει ήδη τα απαραίτητα έγγραφα, ο δε έλεγχος συνίσταται στην εξακρίβωση του αν έλαβε χώρα γνωστοποίηση και αν υπάρχει άδεια εργασίας, άδεια διαμονής και σύμβαση εργασίας στο άλλο κράτος μέλος. Στις γραπτές παρατηρήσεις της, η Ολλανδική Κυβέρνηση υποστηρίζει, περαιτέρω, ότι εξακριβώνεται η ταυτότητα του εργαζομένου υπηκόου τρίτης χώρας προκειμένου να διαπιστωθεί αν ο εργαζόμενος που αναφέρεται στη σύμβαση εργασίας είναι το ίδιο πρόσωπο με τον αιτούντα άδεια διαμονής. Οι εθνικές αρχές ελέγχουν επίσης αν ο συγκεκριμένος εργαζόμενος αποτελεί απειλή για τη δημόσια τάξη ή την εθνική ασφάλεια.

56. Εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο να εξακριβώσει αν οι έλεγχοι αυτοί τηρούν τα όρια που θέτει το δίκαιο της Ένωσης και ιδίως τα απορρέοντα από την ελεύθερη παροχή υπηρεσιών, η οποία δεν πρέπει να καταστεί πλασματική και της οποίας η άσκηση δεν μπορεί να επαφίεται στη διακριτική ευχέρεια της Διοίκησης [43]. Ιδίως, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, επίκληση των λόγων που συνδέονται με τη δημόσια τάξη χωρεί μόνο σε περίπτωση πραγματικής και αρκούντως σοβαρής απειλής, θίγουσας θεμελιώδες συμφέρον της κοινωνίας, και δεν μπορούν, επιπροσθέτως, να εξυπηρετούν αμιγώς οικονομικούς σκοπούς [44].

57. Εφόσον πληρούνται οι ως άνω προϋποθέσεις, ήτοι ότι οι έλεγχοι που διενεργεί το κράτος μέλος απόσπασης τηρούν την αρχή της αναλογικότητας, φρονώ ότι τα άρθρα 56 και 57 ΣΛΕΕ δεν αντιτίθενται στην απαίτηση περί ατομικής άδειας διαμονής για κάθε εργαζόμενο υπήκοο

[38] Η υπογράμμιση δική μου.

[39] Βλ. απόφαση της 5ης Φεβρουαρίου 2020, Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Ναυτολόγηση των ναυτικών στον λιμένα του Ρότερνταμ) (C-341/18, EU:C:2020:76, σκέψη 58).

[40] Απόφαση του Συμβουλίου Σύνδεσης της 19ης Σεπτεμβρίου 1980 σχετικά με την ανάπτυξη της σύνδεσης μεταξύ της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας και της Τουρκίας. Το Συμβούλιο Σύνδεσης συστάθηκε με τη Συμφωνία Σύνδεσης μεταξύ της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας και της Τουρκίας, η οποία υπεγράφη στις 12 Σεπτεμβρίου 1963 στην Άγκυρα από την Τουρκική Δημοκρατία, αφενός, και από τα κράτη μέλη της ΕΟΚ και την Κοινότητα, αφετέρου, και η οποία συνήφθη, εγκρίθηκε και επικυρώθηκε εξ ονόματος της Κοινότητας με την απόφαση 64/732/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 23ης Δεκεμβρίου 1963 (ΕΕ ειδ. έκδ. 11/001, σ. 48).

[41] Βλ. απόφαση της 3ης Οκτωβρίου 2019, A κ.λπ. (C-70/18, EU:C:2019:823, σκέψη 46 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

[42] Βλ. σημείο 30 των παρουσών προτάσεων.

[43] Βλ. απόφαση της 11ης Σεπτεμβρίου 2014, Essent Energie Productie (C-91/13, EU:C:2014:2206, σκέψεις 51 έως 53 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

[44] Βλ., κατ' αναλογίαν, απόφαση της 2ας Μαρτίου 2023, PrivatBank κ.λπ. (C-78/21, EU:C:2023:137, σκέψη 62).

τρίτης χώρας αποσπασμένο στο πλαίσιο διασυνοριακής παροχής υπηρεσίας, όταν η παροχή αυτή υπερβαίνει τις 90 ημέρες εντός οιασδήποτε περιόδου 180 ημερών, ο δε παρέχων τις υπηρεσίες έχει εκπληρώσει την υποχρέωση γνωστοποίησης που υπέχει.

3. Επί της διάρκειας ισχύος της άδειας διαμονής

58. Από την απόφαση περί παραπομπής προκύπτει ότι, σύμφωνα με την επίμαχη ολλανδική ρύθμιση, η διάρκεια ισχύος της άδειας διαμονής που χορηγείται σε αποσπασμένο στις Κάτω Χώρες εργαζόμενο υπήκοο τρίτου κράτους περιορίζεται ώστε να συμπίπτει με τη διάρκεια ισχύος της άδειας εργασίας και διαμονής που χορηγείται στο κράτος μέλος όπου είναι εγκατεστημένος ο παρέχων τις υπηρεσίες και ότι, εν πάση περιπτώσει, η διάρκεια ισχύος της εν λόγω άδειας διαμονής δεν μπορεί να υπερβαίνει τα δύο έτη, ανεξαρτήτως της διάρκειας της παροχής υπηρεσιών.

59. Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι η μέγιστη διάρκεια ισχύος των δύο ετών, η οποία, όπως επιβεβαίωσε η Ολλανδική Κυβέρνηση στις γραπτές παρατηρήσεις της, στηρίζεται στο ότι ο αποσπασμένος εργαζόμενος εξακολουθεί να υπόκειται στη νομοθεσία κοινωνικής ασφάλισης του κράτους μέλους προέλευσής του, είναι δυσανάλογη και ότι θα αποτελούσε λιγότερο περιοριστικό και εξίσου αποτελεσματικό μέτρο η προϋπόθεση να αντιστοιχεί η διάρκεια της άδειας διαμονής στη διάρκεια της αποστολής, χωρίς να ορίζεται μέγιστη διάρκεια. Η Επιτροπή πρόσθεσε ότι, σε περίπτωση απόσπασης εργαζομένων υπηκόων τρίτων χωρών, η ισχύς της άδειας διαμονής θα μπορούσε επίσης να περιορίζεται ώστε να συμπίπτει με τη διάρκεια ισχύος των αδειών εργασίας και διαμονής που διαθέτουν οι ως άνω εργαζόμενοι στο κράτος μέλος προέλευσης.

60. Υπενθυμίζεται επ' αυτού ότι, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, η έννοια της «υπηρεσίας», κατά τη Συνθήκη ΛΕΕ, μπορεί να καλύπτει υπηρεσίες πολύ διαφορετικής φύσεως, συμπεριλαμβανομένων των υπηρεσιών τις οποίες ένας επιχειρηματίας εγκατεστημένος σε κράτος μέλος παρέχει κατά το μάλλον ή ήττον συχνά ή τακτικά, ακόμη και για παρατεταμένο χρονικό διάστημα, σε πρόσωπα εγκατεστημένα σε ένα ή περισσότερα άλλα κράτη μέλη. Καμία διάταξη της Συνθήκης ΛΕΕ δεν παρέχει τη δυνατότητα προσδιορισμού, κατά τρόπο αφηρημένο, της διάρκειας ή της συχνότητας βάσει της οποίας η παροχή μιας υπηρεσίας ή ορισμένου είδους υπηρεσίας εντός άλλου κράτους μέλους δεν μπορεί πλέον να θεωρείται παροχή υπηρεσιών κατά την έννοια της Συνθήκης ΛΕΕ [45].

61. Συνεπώς, η διασυνοριακή παροχή υπηρεσιών, κατά την έννοια του δικαίου της Ένωσης, μπορεί να διαρκέσει πλείονα έτη [46]. Κατά τη γνώμη μου, πάντως, πρέπει να γίνει διάκριση μεταξύ της παροχής υπηρεσιών, αυτής καθεαυτήν, και των προσώπων που την εκτελούν, τα οποία, όπως προκύπτει από τη νομολογία του Δικαστηρίου [47], δεν προτίθενται να εισέλθουν στην αγορά εργασίας του κράτους μέλους απόσπασης, δεδομένου ότι επιστρέφουν στη χώρα καταγωγής ή κατοικίας τους μετά την εκπλήρωση της αποστολής τους. Ασφαλώς, στο πλαίσιο της εύρυθμης λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς, έχει σημασία για τις επιχειρήσεις να απασχολούν πρόσωπα ικανά για την εκτέλεση των εργασιών, με συνέπεια, ενδεχομένως, να απευθύνονται σε υπηκόους

[45] Απόφαση της 2ας Σεπτεμβρίου 2021, Institut des Experts en Automobiles (C-502/20, EU:C:2021:678, σκέψη 35 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

[46] Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση οι προσφεύγοντες παρέθεσαν το παράδειγμα της κατασκευής πυρηνικού σταθμού ηλεκτροπαραγωγής.

[47] Βλ. σημείο 48 των παρουσών προτάσεων.

τρίτων χωρών. Πρόκειται, όμως, για «προσωρινή μετακίνηση» εργαζομένων που αποστέλλονται προς άλλο κράτος μέλος για να εκτελέσουν εκεί εργασίες στο πλαίσιο παροχής υπηρεσιών εκ μέρους του εργοδότη τους [48].

62. Στο ίδιο πνεύμα, το άρθρο 12, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΚ) 883/2004 [49] ορίζει ότι «[τ]ο πρόσωπο που ασκεί μισθωτή δραστηριότητα σε κράτος μέλος για λογαριασμό εργοδότη ο οποίος ασκεί κανονικά τις δραστηριότητές του εκεί και το οποίο έχει αποσπαστεί από τον εν λόγω εργοδότη σε άλλο κράτος μέλος προκειμένου να εκτελέσει εργασία για λογαριασμό του εν λόγω εργοδότη, εξακολουθεί να υπάγεται στη νομοθεσία του πρώτου κράτους μέλους, υπό τον όρο ότι η προβλεπόμενη διάρκεια της εργασίας δεν υπερβαίνει τους 24 μήνες και ότι το πρόσωπο αυτό δεν έχει αποσταλεί σε αντικατάσταση άλλου αποσπασμένου».

63. Όπως έχει κρίνει το Δικαστήριο, προκειμένου να αποφευχθεί το ενδεχόμενο μια εγκατεστημένη στο έδαφος κράτους μέλους επιχείρηση να είναι αναγκασμένη να ασφαλίσει τους εργαζομένους της, οι οποίοι υπόκεινται κανονικά στην περί κοινωνικής ασφάλισης νομοθεσία του κράτους μέλους αυτού, στο σύστημα κοινωνικής ασφάλισης άλλου κράτους μέλους όπου αυτοί έχουν αποσταλεί για την εκτέλεση εργασιών περιορισμένης χρονικής διάρκειας, η ως άνω διάταξη του κανονισμού 883/2004 επιτρέπει στην επιχείρηση να εξακολουθήσει να έχει τους εργαζομένους της ασφαλισμένους στο σύστημα κοινωνικής ασφάλισης του πρώτου κράτους μέλους [50]. Συνεπώς, το δίκαιο της Ένωσης έχει ως σημείο αναφοράς τη διετία, την οποία μπορούν να συνεκτιμήσουν (χωρίς να υποχρεούνται προς τούτο) τα κράτη μέλη κατά τον καθορισμό της μέγιστης διάρκειας της άδειας διαμονής.

64. Συγκεκριμένα, εφόσον σε εργαζομένους οι οποίοι είναι υπήκοοι τρίτων χωρών ανατίθεται εργασία σχετική με την παροχή υπηρεσιών μακράς διαρκείας εντός του κράτους μέλους απόσπασης ή τους ανατίθεται άλλη παροχή υπηρεσιών εντός του ίδιου κράτους, πρέπει να θεωρηθεί ότι η μετακίνηση των εν λόγω εργαζομένων δεν είναι πλέον προσωρινή και ότι εισέρχονται στην αγορά εργασίας του εν λόγω κράτους μέλους. Προκύπτει, επομένως, ότι εάν η διάρκεια της παροχής υπηρεσιών υπερβαίνει τα δύο έτη, το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος μπορεί να υποχρεώσει τον παρέχοντα υπηρεσίες να απευθυνθεί σε άλλους εργαζομένους, προερχόμενους από την Ένωση ή από τρίτη χώρα.

65. Επιπλέον, στο πλαίσιο διασυνοριακής απόσπασης, εναπόκειται στο κράτος μέλος στο οποίο είναι εγκατεστημένος ο παρέχων υπηρεσίες να καθορίσει τη διάρκεια του δικαιώματος διαμονής δυνάμει του οποίου ο εργαζόμενος υπήκοος τρίτης χώρας έχει πρόσβαση στο έδαφος της Ένωσης. Μεταξύ άλλων, το ως άνω κράτος μέλος πρέπει να ελέγξει αν πληρούνται οι όροι που προβλέπονται στο άρθρο 6 του κανονισμού 2016/399. Μόνον εφόσον ο εν λόγω εργαζόμενος έχει δικαίωμα διαμονής και εργασίας στο συγκεκριμένο κράτος μέλος μπορεί να αποσπαστεί νομίμως σε άλλο κράτος μέλος. Ως εκ τούτου, το κράτος μέλος απόσπασης δύναται να περιορίσει τη διάρκεια ισχύος της άδειας διαμονής που χορηγείται σε αποσπασμένο εργαζόμενο υπήκοο τρίτης χώρας ώστε αυτή να συμπίπτει με την περίοδο ισχύος της άδειας εργασίας και της άδειας διαμονής που έχει χορηγηθεί από το κράτος μέλος όπου είναι εγκατεστημένος ο παρέχων υπηρεσίες. Όπως επισήμανε η Ολλανδική Κυβέρνηση, σε περίπτωση υπέρβασης της τελευταίας αυτής διάρκειας, το κράτος μέλος απόσπασης δεν μπορεί πλέον να στηριχθεί στον έλεγχο που

[48] Πρβλ. απόφαση της 27ης Μαρτίου 1990, Rush Portuguesa (C-113/89, EU:C:1990:142, σκέψη 15).

[49] Κανονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, για το συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλειας (ΕΕ 2004, L 166, σ. 1), όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) 465/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Μαΐου 2012 (ΕΕ 2012, L 149, σ. 4).

[50] Βλ. απόφαση της 3ης Ιουνίου 2021, TEAM POWER EUROPE (C-784/19, EU:C:2021:427, σκέψη 60 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

διενεργείται από το κράτος μέλος προέλευσης και θα πρέπει να προβεί το ίδιο στον προβλεπόμενο από το άρθρο 6 του κανονισμού 2016/399 έλεγχο, πράγμα ασύμβατο με την έννοια της «απόσπασης».

66. Ως εκ τούτου, το άρθρο 56 ΣΛΕΕ δεν αντιτίθεται στο να συμπίπτει η διάρκεια ισχύος της άδειας διαμονής στο κράτος μέλος παροχής των υπηρεσιών με τη διάρκεια της άδειας διαμονής στο κράτος μέλος όπου είναι εγκατεστημένος ο παρέχων υπηρεσίες και, εν πάση περιπτώσει, στο να υπόκειται σε ανώτατο όριο δύο ετών.

4. Επί του ποσού των καταβλητέων τελών

67. Όσον αφορά το ποσό των καταβλητέων τελών, από την απόφαση περί παραπομπής προκύπτει ότι το ποσό αυτό αντιστοιχεί στο ποσό των τελών που καταβάλλονται από υπήκοο τρίτου κράτους για τη χορήγηση νόμιμης άδειας προς τον σκοπό άσκησης εργασίας. Το ποσό αυτό ήταν πενταπλάσιο από το ποσό των καταβλητέων τελών για την έκδοση πιστοποιητικού νόμιμης διαμονής πολίτη της Ένωσης [51].

68. Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, οι προσφεύγοντες υποστήριξαν ότι τα καταβλητέα τέλη για τη χορήγηση των αδειών διαμονής τους στις Κάτω Χώρες είναι ιδιαιτέρως υψηλά και ότι παρακωλύουν την άσκηση της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών.

69. Επισημαίνω επ' αυτού ότι, εν γένει, το δίκαιο της Ένωσης δεν αντιτίθεται σε εθνική ρύθμιση η οποία υποχρεώνει τους εργαζομένους υπηκόους τρίτων χωρών ή τον εργοδότη τους σε καταβολή τελών για τη διεκπεραίωση των αιτήσεών τους χορηγήσεως άδειας διαμονής. Ωστόσο, σύμφωνα με το άρθρο 56 ΣΛΕΕ, το διοικητικό κόστος δεν πρέπει να παρεμποδίζει την άσκηση δραστηριοτήτων παροχής υπηρεσιών [52].

70. Όσον αφορά την υπόθεση της κύριας δίκης, εκ πρώτης όψεως, η ομάδα των εργαζομένων υπηκόων τρίτων κρατών που παρέχουν εργασία στις Κάτω Χώρες φαίνεται να είναι η ευχερέστερα συγκρίσιμη ομάδα με εκείνη των αποσπασμένων εργαζομένων υπηκόων τρίτων κρατών. Στο αιτούν δικαστήριο εναπόκειται να εξακριβώσει αν το ποσό των καταβλητέων τελών για τη χορήγηση άδειας διαμονής σε αποσπασμένο εργαζόμενο υπήκοο τρίτου κράτους συνιστά δυσανάλογο περιορισμό της ελευθερίας παροχής υπηρεσιών η οποία κατοχυρώνεται στο άρθρο 56 ΣΛΕΕ.

71. Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, φρονώ ότι τα άρθρα 56 και 57 ΣΛΕΕ δεν αντιτίθενται σε εθνική ρύθμιση κατά την οποία, σε περίπτωση που παρέχων υπηρεσίες εγκατεστημένος σε κράτος μέλος αποσπά εργαζομένους υπηκόους τρίτων χωρών σε άλλο κράτος μέλος για χρονικό διάστημα άνω των 90 ημερών εντός περιόδου 180 ημερών, οι εργαζόμενοι αυτοί οφείλουν να διαθέτουν ατομική άδεια διαμονής στο δεύτερο αυτό κράτος μέλος, της οποίας η διάρκεια περιορίζεται ώστε να συμπίπτει με τη διάρκεια ισχύος της χορηγηθείσας από το πρώτο κράτος μέλος άδειας διαμονής και εργασίας και, εν πάση περιπτώσει, δεν υπερβαίνει τα δύο έτη, η δε χορήγησή της υπόκειται στην καταβολή τελών

[51] Στις γραπτές παρατηρήσεις της, πάντως, η Ολλανδική Κυβέρνηση ανέφερε ότι την 1η Ιανουαρίου 2019 το Βασίλειο των Κάτω Χωρών εξομοίωσε το ποσό των καταβλητέων τελών για τη χορήγηση άδειας διαμονής με το παράβολο για την έκδοση εθνικού δελτίου ταυτότητας και ότι, ως εκ τούτου, η Επιτροπή απέσυρε τη διαδικασία παράβασης την οποία είχε εκκινήσει.

[52] Πρβλ. απόφαση της 11ης Σεπτεμβρίου 2014, Essent Energie Productie (C-91/13, EU:C:2014:2206, σκέψη 47).

ισόποσων με τα καταβλητέα από υπήκοο τρίτης χώρας για τη χορήγηση νόμιμης άδειας διαμονής προς τον σκοπό άσκησης εργασίας, ενόσω η εν λόγω ρύθμιση δεν επιβάλλει δυσανάλογους όρους.

V. Πρόταση

72. Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω, προτείνω στο Δικαστήριο να απαντήσει στα προδικαστικά ερωτήματα που υπέβαλε το rechtbank Den Haag, zittingsplaats Middelburg (πρωτοδικείο Χάγης, με μεταβατική έδρα το Middelburg, Κάτω Χώρες) ως εξής:

Τα άρθρα 56 και 57 ΣΛΕΕ έχουν την έννοια ότι δεν αντιτίθενται σε εθνική ρύθμιση κατά την οποία, σε περίπτωση που παρέχων υπηρεσίες εγκατεστημένος σε κράτος μέλος αποσπά εργαζομένους υπηκόους τρίτων χωρών σε άλλο κράτος μέλος για χρονικό διάστημα άνω των 90 ημερών εντός περιόδου 180 ημερών, οι εργαζόμενοι αυτοί οφείλουν να διαθέτουν ατομική άδεια διαμονής στο δεύτερο αυτό κράτος μέλος, της οποίας η διάρκεια περιορίζεται ώστε να συμπίπτει με τη διάρκεια ισχύος της χορηγηθείσας από το πρώτο κράτος μέλος άδειας διαμονής και εργασίας και, εν πάση περιπτώσει, δεν υπερβαίνει τα δύο έτη, η δε χορήγησή της υπόκειται στην καταβολή τελών ισόποσων με τα καταβλητέα από υπήκοο τρίτης χώρας για τη χορήγηση νόμιμης άδειας διαμονής προς τον σκοπό άσκησης εργασίας, ενόσω η εν λόγω ρύθμιση δεν επιβάλλει δυσανάλογους όρους.